

Číslo: 7030/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 25. 01. 2022 do 27. 01. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Materská škola, Stročín 86	
Zriaďovateľ	Obec Stročín

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mária Lechmánová, riaditeľka školy¹

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 7030/2021-2022 zo dňa 21. 01. 2022 inšpekciu **vykonala:**

Mgr. Mária Hudáková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav realizácie hudobnej výchovy v materských školách

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

MŠ podľa zriaďovateľa		štátna	
Forma výchovy a vzdelávania		celodenná	
Počet tried	1	Vyučovací jazyk	slovenský
Počet detí	18	<i>z nich počet detí so ŠVVP</i>	0
		<i>z nich počet detí zo SZP/MRK</i>	0
Počet pedagogických zamestnancov	2	<i>z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ</i>	1
Počet pedagogických asistentov			0

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

Materská škola (ďalej aj ako „MŠ“) uskutočňovala výchovu a vzdelávanie podľa **školského vzdelávacieho programu** s názvom „Štvorlístok“ (ďalej len „ŠkVP“), ktorý bol vypracovaný v súlade s príslušným Štátnym vzdelávacím programom pre predprimárne

¹ Voľné miesto vedúceho pedagogického zamestnanca bolo obsadené bez výberového konania od 21. 08. 2021.

vzdelávanie v materských školách a obsahoval náležitosti podľa školského zákona. Stratégie na realizáciu obsahu vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, časť Hudobná výchova (ďalej aj ako „HV“) škola nemala konkretizované, avšak v pláne práce školy mala zadefinovaných niekoľko podporných aktivít², ktoré umožňovali prezentovanie hudobných vedomostí, schopností a zručností detí. Účasťou na aktivitách deti získavali nové skúsenosti a upevňovali si vzťah k hudobnému umeniu i k tradíciám regiónu. Učebnými osnovami boli vzdelávacie štandardy jednotlivých vzdelávacích oblastí príslušného štátneho vzdelávacieho programu.

Z analýzy príslušnej **dokumentácie školy**³, ako aj z informácií získaných rozhovorom s riaditeľkou školy vyplynulo, že MŠ podporovala pozitívny vzťah detí k hudobnému umeniu. Na plnenie výkonových štandardov zo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra – HV poukazovali záznamy v triednej knihe i výsledky dotazníka pre učiteľov MŠ zameraného na uskutočňovanie činností s hudobným zameraním a podporu rozvíjania hudobnej gramotnosti detí (ďalej len „dotazník“). Vzdelávacie aktivity s hudobným zameraním škola realizovala viackrát do mesiaca, pričom počas jedného týždňa im bola venovaná približne jedna hodina času. Rozvoj hudobnej gramotnosti (ďalej aj ako „HG“) detí bol podporovaný integráciou vzdelávacieho obsahu z HV do viacerých organizačných foriem dňa, čo bolo zaznamenané aj v čase tematickej inšpekcie. Podľa výsledkov dotazníka učiteľka preferovala rytmické, vokálne a hudobno-pohybové činnosti, ktorých organizovanie v rámci pobytu vonku bolo deklarované aj v školskom poriadku. K problémom s prípravou a realizáciou činností s hudobným zameraním, s ktorými sa učiteľka stretávala najčastejšie, bola zaradená ich neľahká organizácia a náročnosť činností vzhľadom na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby detí. V dotazníku učiteľka ďalej uviedla, že za problémovú oblasť považovala aj nedostatočné vybavenie MŠ hudobnými nástrojmi⁴ a odbornou literatúrou, čo ale nekorešpondovalo so zisteniami Štátnej školskej inšpekcie. Škola systematicky plánovala a organizovala spoločensko-kultúrne podujatia a zabezpečovala účasť detí na prehliadkach a dopĺňujúcich aktivitách nad rámec každodennej výchovno-vzdelávacej činnosti (ďalej aj ako „VVČ“). Podmienky ich organizovania boli rozpracované v interných predpisoch MŠ.

Vzdelávanie pedagogických zamestnancov nepatrilo k prioritám školy, čo vyplynulo jednak z plánu činnosti **pedagogickej rady** (ďalej len „PR“) a jednak z výsledkov informačného dotazníka pre riaditeľa školy. MŠ nemala vypracovaný ani plán profesijného rozvoja, a to nevytváralo predpoklady na zvyšovanie kvality pedagogickej činnosti učiteliek pri plnení zámerov zo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, časť Hudobná výchova. Riaditeľka školy mala do plánu kontrolnej činnosti okrem iného zakomponovanú aj vzdelávaciu oblasť Umenie a kultúra, pričom do času vykonania tematickej inšpekcie bola jedna z vykonaných hospitácií smerovaná na monitorovanie rozvoja hudobných spôsobilostí detí. Predložené zápisnice z rokovania PR síce obsahovali zovšeobecnené kontrolné zistenia, avšak informácie týkajúce sa edukačnej činnosti s hudobným zameraním, resp. informácie o sledovaní a hodnotení podporných aktivít neboli konkretizované. Menej efektívne učiteľky reagovali na požiadavku pedagogického diagnostikovania a hodnotenia detí v danej oblasti. Predložené záznamy o deťoch boli vedené formálne a bez informácií o pedagogických situáciách, ktoré by mali napomáhať rozvoju HG detí. Tvorba odborného portfólia a metodických materiálov s námetmi aktivít na rozvíjanie HG detí zodpovedala podmienkam i potrebám školy.

² Napr. verejná prezentácia na spoločensko-kultúrnych podujatiach v obci, program na Mikuláša, fašiangový karneval, vynášanie Moreny, oslavy Dňa matiek a rozlúčkový deň s predškôlkami.

³ ŠkVP, správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021, plán práce školy, triedna kniha, školský poriadok..

⁴ Elektronické klávesy boli v čase tematickej inšpekcie uložené v krabici v inej miestnosti.

Predprimárne vzdelávanie zabezpečovali dve učiteľky, ktoré spĺňali **kvalifikačné predpoklady** na výkon pracovnej činnosti v MŠ. Vzdelávanie pedagogických zamestnancov prostredníctvom poskytovateľov profesijného rozvoja v oblasti HV ani interné vzdelávanie v danej oblasti za ostatné dva roky nebolo uskutočnené.

Z hľadiska systémového plnenia obsahu HV MŠ nemala účelovo zorganizované **priestory**. V triede nebol zriadený ani hudobný kútik, ktorý by zabezpečil deťom pravidelný prístup k jednoduchým melodickým a rytmickým nástrojom, resp. k hudobným hračkám.

Vo vzťahu k rozvoju HG detí škola disponovala primeraným **materiálno-technickým** vybavením. Učiteľky i deti mohli využívať elektronické klávesy, Orffov inštrumentár, televízor, CD prehrávač, nahrávky detských piesní a interaktívnu tabuľu. Dostupné boli aj detské knihy rôzneho žánru⁵, ktoré podporovali rozvoj detskej tvorivosti v hudobno-dramatickej oblasti. Na zabezpečenie a uľahčenie plnenia výkonových štandardov z HV si učiteľky tvorili portfólio odbornej literatúry a metodického materiálu⁶, pričom námety na realizáciu aktivít s hudobným zameraním čerpali aj z dostupných webových portálov.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Rozvoj HG detí bol uplatnený v rôznych fázach VVČ, v ktorých učiteľka plnila svoj edukačný zámer. Na realizáciu vzdelávacej aktivity, ktorou zabezpečovala dosahovanie výkonových štandardov zo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, časť Hudobná výchova, podoblast' Inštrumentálne činnosti (*Využitie Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru piesne*), pripravila vyhovujúce vzdelávacie prostredie s typickými znakmi pre zážitkové učenie. Účelné edukačné situácie vytvárala najmä vzájomným prelínaním rytmických, vokálnych, hudobno-pohybových a percepčných činností, čím rešpektovala potreby každého dieťaťa a napomáhala tak jeho osobitému rozvoju. Učiteľka podnecovala deti k vyjadrovaniu pocitov z hudby aj nad rámec verbálnej komunikácie a umožnila im reagovať na rytmus (*vytlieskanie slov, podupávanie, tanec*), ktorý patrilo k ich prirodzeným dispozíciám⁷. Deti sa zapájali do aktivít súvisiacich s plánovaným zámerom a svojim vlastným pričinením si rozvíjali tak všeobecné, ako aj hudobné schopnosti, zručnosti a návyky.

Neoddeliteľnou súčasťou hudobných činností bolo realizovanie prípravných cvičení, v rámci ktorých sa učiteľka sústredila na rozvoj vokálnych zručností (*stúpajúca a klesajúca melódia zvukomalebných slov*) i na prácu s dýchaním. Napriek tomu, že dychové cvičenia boli okrem vzdelávacej aktivity realizované aj v iných činnostiach (*napr. zdravotné cvičenie a hudobno-pohybové hry*), deti svoj dychový aparát dostatočne neovládali. Nekvalitným nádychom pri speve si nedokázali vytvoriť adekvátnu dychovú oporu, a preto sa im nedarilo nasadiť požadovaný tón. O spievanie prejavovali deti všeobecný záujem a do skupinového spevu sa zapájali zväčša bez problémov, avšak z dôvodu, že učiteľka nevyužívala dirigentské gestá ani iné vhodné pokyny, deti nezačínali spievať spoločne. Vo fáze rozvíjania vokálnych zručností nebol využitý žiadny melodický sprievod, aj keď v dotazníku učiteľka uviedla, že hudobný nástroj pri VVČ rozhodne využíva. Neudanie začiatočného tónu malo negatívny dopad nielen na rozvoj elementárnych základov tvorenia tónu, ale aj na hlasovú hygienu detí. Rozvoj hudobného sluchu a hudobných predstáv bol podporený rôznymi sluchovými hrami (*napr. spoznávať a hudobne vyjadriť zvuky – kvapkanie vody na dáždnik, imitovať zvuky*

⁵ Rozprávkové knižky, básne, riekanky, príbehy o deťoch, encyklopédie a iné.

⁶ Piesne, hry a riekanky, Spevom k šťastiu detí, Piesne pre najmenších, Škola hudby, Hudobná výchova – Metodická príručka ku vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

⁷ Na predprimárne vzdelávanie v MŠ boli vo vyššom počte prijaté deti zo sociálne znevýhodneného prostredia.

zvierat, reagovať na zvuk zmenou smeru pohybu, vytvoriť rytmický sprievod k slabičnej štruktúre slova), ktorými sa v úzkej súčinnosti plnili aj ciele z iných vzdelávacích oblastí⁸. V týchto činnostiach deti dokázali byť primerane dlho aktívne. Na zvukové podnety reagovali hlasom, pohybmi rúk i celého tela a v neposlednom rade aj hrou na rytmické nástroje (*drevené paličky, triangel, bubon*), pričom prejavovali nadšenie a radosť. Napriek tomu, že vedeli rytmické nástroje správne pomenovať a poväčšine poznali aj techniku hry na nich, v činnostiach neboli primerane presné. Učiteľka hudobný sprievod dostatočne nekorigovala, a keďže sa jej nedarilo zosúladiť vokálnu a inštrumentálnu zložku, činnosti detí nedosiahli požadovanú finálnu podobu. Súčasťou edukácie bolo aj aplikovanie hudobno-dramatických prvkov (*chôdza, beh, otočky, vytáčanie v bok*), v ktorých si deti vlastným pričinením zdokonaľovali aj psychomotorické kompetencie. Výber hier a činností (*znázorňovanie pohybu zvierat, Na zajačika, dramatizácia rozprávky O repe*) úzko súvisel s osvojovaným obsahom na tému *Zvieratá v zime*, pričom opakovanie niektorých variácií a metód v čase ostatných foriem denných činností zabezpečilo postupné napĺňanie stanovených cieľov. Rytmické cítenie si deti upevňovali prostredníctvom rytmizovania slov v 2/4 takte hrou na telo (*tlieskanie, dupanie*). Učiteľka však pri týchto činnostiach nevyužívala žiadny názorný materiál, ktorý by pomohol deťom integrovať pojem, ktorý následne slovne rytmizovali.

Poskytovanie spätnej väzby nebolo cieľavedomé ani účinné. Z uvedeného dôvodu deti nemali dostatok informácií o tom, do akej miery sa im darilo prostredníctvom rozmanitých hudobných činností rozvíjať svoje individuálne hudobno-estetické schopnosti, zručnosti a vedomosti. Na vyjadrenie vlastných hudobných predstáv nemali vytvorený priestor, a to aj napriek tomu, že učiteľka v dotazníku uviedla, že im tieto činnosti umožňuje.

2 ZÁVERY

MŠ sa prostredníctvom vlastných cieľov ŠkVP nezameriavala na podporu rozvíjania HG detí, avšak ich pozitívny vzťah k hudbe podporovala realizovaním plánovaných podporných aktivít. Obsah výchovy a vzdelávania vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, časť Hudobná výchova škola plnila priebežne. Zlepšenie si vyžadovalo monitorovanie napredovania detí v HG, ako aj vyhodnocovanie a interpretácia zistení z kontroly VVČ vo vzťahu k dosahovaným cieľom v HV. Zvyšovanie nárokov na odbornú kvalifikáciu učiteľky v danej oblasti absentovalo. Materiálno-technické vybavenie bolo primerané potrebám a možnostiam školy, avšak vo výchove a vzdelávaní nebolo adekvátne využité. Z hľadiska realizácie HV v prostredí MŠ chýbalo účelové usporiadanie priestorov.

Rozvoj HG detí sa opieral o prirodzenú integráciu činností s hudobným zameraním do organizačných foriem dňa. Adekvátne využitie niektorých stratégií vo VVČ umožnilo spojiť spev, pohyb, hru na detských inštrumentálnych nástrojoch a ďalších prvkov, čo podporilo rozvoj pozitívneho vzťahu detí k umeniu a hudbe vrátane ich osobnostných a sociálnych kvalít. K negatívnym stránkam VVČ patrilo málo operatívne reagovanie učiteľky na nepresné hudobné prejavy detí a na nedodržiavanie požadovaných postupov v činnostiach. Spôsob korigovania nedostatkov nevedol vždy k požadovanej náprave stavu. Efektivitu vyučovania HV a celistvosť pedagogického pôsobenia na deti znížilo nevyužitie hudobného nástroja ani iných motivačných činiteľov na podnecovanie detí k osvojovaniu si zručností na tvorivé sebavyjadrenie. Hodnotenie činností vo vzťahu k plneným cieľom nebolo uskutočnené.

⁸ Jazyk a komunikácia, Zdravie a pohyb, Človek a príroda.

SILNÉ STRÁNKY

- nezaznamenané.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- realizovanie pedagogického diagnostikovania s cieľom zaistiť východiská pre možné zmeny v predškolskej edukácii s dôrazom na rozvoj HG detí,
- aktualizovanie a rozširovanie profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov,
- účelové zorganizovanie priestorov z hľadiska realizácie HV v prostredí MŠ.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 40 ods. 4 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*riaditeľka školy nevydala plán profesijného rozvoja*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) realizovať pedagogické diagnostikovanie detí spôsobom, ktorý zaistí východiská pre možné zmeny v predškolskej edukácii s dôrazom na rozvoj HG detí,
- b) usporiadať priestory triedy tak, aby bol zabezpečený systematický prístup k detským hudobným nástrojom,
- c) vypracovať postupy a zásady na zlepšenie rozvoja hudobnej gramotnosti detí a zabezpečiť ich dodržiavanie preukázateľným spôsobom.

2. ukladá kontrolovanému subjektu opatrenie:

- a) Vydať plán profesijného rozvoja.

Termín: do 15. 03. 2022

Zodpovedná: riaditeľka školy

Správu o splnení uloženého opatrenia na odstránenie zisteného nedostatku a jeho príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Prešov v termíne **do 31. 03. 2022**.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. ŠkVP
2. plán práce školy
3. správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021
4. školský poriadok
5. denný poriadok
6. plán rokovania PR
7. zápisnice z rokovania PR

8. záznamové hárky z pedagogického diagnostikovania detí
9. plán kontroly VVČ
10. záznamy z kontrolnej činnosti
11. plány VVČ
12. triedna kniha
13. doklady o vzdelaní učiteliek
14. poverovací dekrét riaditeľky školy

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Mária Hudáková

Dňa: 14. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
Mgr. Mária Hudáková
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mária Lechmánová

**Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 24. 02. 2022s
v Prešove:**

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

Mgr. Mária Hudáková

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mária Lechmánová

**Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní
od prerokovania):**

Mária Lechmánová, riaditeľka školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Mária Hudáková, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti